

УДК 330.3

DOI: 10.36919/2312-7872.4.2024.41

Н. С. Феній,

здобувач ступеня доктора філософії,

ПВНЗ «Європейський університет»

E-mail: nfenij@e-u.edu.ua

ORCID: 0009-0008-3270-3671

АНАЛІЗ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ ДОКУМЕНТІВ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ

У статті проведено аналіз нормативно-правових документів, які регулюють економічну безпеку переробних підприємств України. Закцентовано увагу на важливості забезпечення економічної безпеки підприємств для стабільного економічного розвитку держави та ролі державного регулювання діяльності переробної галузі.

Проаналізовано такі документи, як Конституції України, Господарський та Податковий кодекси, а також закони, що регулюють сферу охорони праці, стандартизації та екології. Визначено вплив цих документів на роль держави у забезпеченні сталого розвитку підприємств, якість та складність їх імплементації на практиці.

Розглянуто роль таких стратегічних документів, як Національна економічна стратегія до 2030 року та Цілі сталого розвитку ООН. Вони сприяють формуванню інституційного середовища для активного впровадження інноваційних процесів на підприємствах.

Визначено переваги та недоліки правових документів. Головним плюсом є їхній комплексний підхід до вирішення проблем, створення кращого доступу до пільг, державних програм підтримки та грантів, стимуляція інноваційної діяльності та підтримка екологічних стандартів. Недостатній рівень фінансування державних ініціатив, бюрократія, відсутність чіткого механізму впровадження деяких норм, часта зміна політичного становища, відсутність ресурсів у деяких підприємствах для впровадження документів у свої процеси є суттєвими недоліками цих актів.

Запропоновано такі покращення, як забезпечення стабільності законодавчої бази, розробка чітких механізмів реалізації стратегій, підтримка підприємств малого і середнього розміру, поглиблення міжнародного співробітництва та проведення освітніх та інформаційних кампаній.

Встановлено, що для забезпечення сталого розвитку, процес впровадження реформ має бути комплексним, із урахуванням всіх особливостей діяльності галузі. Також, у статті надано рекомендації для підвищення ефективності правового регулювання, це, зокрема забезпечення стабільності законодавчої бази, розробку чітких механізмів реалізації стратегій та підтримку малих і середніх підприємств.

Ключові слова: економічна безпека, нормативно-правова база, переробні підприємства, державне регулювання, правове регулювання, національна економічна безпека, законодавча база.

Постановка проблеми. В умовах військового стану в країні, постійного коливання економіки, важливо приділяти особливу роль аспектам, які спрямовані на забезпечення стійкості та безпеку фінансової системи, подолання існуючих випробувань та створення сприятливого середовища для досягнення необхідних умов забезпечення належного рівня соціально-економічного розвитку держави та ефективного регулювання фінансової безпеки підприємств.

Розвиток економіки в Україні, згідно з сучасними тенденціями, спрямований на неперервну інтеграцію з Європейським Союзом. З одного боку, такий напрям відкриває можливості для різносторонньої співпраці, а з іншого — створює перед економікою країни серйозні виклики. Вони спонукають до зміни наявних підходів у роботі фінансової системи країни та вимагають розробки заходів для забезпечення фінансової безпеки на мікро- та макрорівнях.

Для гарантування економічної безпеки держави чи підприємства необхідно удосконалити нормативно-правову базу через відсутність уточнення взаємозв'язків, впливів та складових. Цей процес також може включати і впровадження складних економічних реформ.

Основною складовою аналізу є огляд існуючих нормативно-правових актів для визначення їхнього впливу на систему економічної безпеки підприємств та держави загалом. При необхідності

може бути запропоновано прийняття нових законодавчих актів, які для вдосконалення правового регулювання економічної безпеки переробних підприємств. Це допоможе забезпечити стабільний розвиток суб'єктів господарювання в майбутньому.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Над проблематикою нормативно-правового забезпечення економічної безпеки держави та підприємств працювали такі українські вчені як В. Гесць, О.Гривківська, З. Варналій, О. Барановський, С. Глазьев, В. Сенчагов, Є. Олейніков, О. Власюк, Я. Жаліло, О. Користін, В. Ліпкан та інші. Вони розглядають економічну безпеку як фундаментальну складову стабільного функціонування держави.

Дослідники аналізують нормативно-правові аспекти для визначення механізмів захисту національних економічних інтересів. Для цього вони формують нормативну базу для протидії зовнішнім і внутрішнім загрозам. Особливу увагу вчені приділяють проблемам взаємодії між державними органами, системами управління ризиками і адаптації законів та нормативних актів до умов глобалізації.

Крім того, науковці пропонують рекомендації щодо вдосконалення правового регулювання для посилення економічної стабільності країни. Це спричиняє підвищення ефективності її фінансової системи та формує сприятливе інституційне середовище для безперешкодного розвитку підприємств.

Мета статті — узагальнення існуючої нормативно-правової бази, що визначає економічну безпеку переробних підприємств і формування рекомендацій, спрямованих на забезпечення їхнього стабільного розвитку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Економічна безпека переробних підприємств безпосередньо залежить від ефективності державного регулювання. Воно відіграє ключову роль у створенні нормативного та організаційного середовища. В свою чергу це середовище забезпечує контроль діяльності підприємства та впровадження стратегічних ініціатив, що спрямовані на подолання наявних проблем для підтримки сталого розвитку.

Для мінімізації ризиків, зміцнення стійкості переробної галузі до різного роду впливів необхідно покращити взаємодію між системою економічної безпеки підприємств та державними органами. Ефективна взаємодія сприяє зростанню конкурентоспроможності та зміцнює стійкість до впливу зовнішніх та внутрішніх факторів. Також, державне регулювання відіграє роль гаранта стабільності переробної галузі, та допомагає адаптувати її до умов нестабільного ринкового середовища.

У своїй праці науковці Нестеренко С.А. та Бочарова Н.О. наголошують на тісному зв'язку між рівнем економічної безпеки підприємств та загальною економічною стабільністю країни. Вони підкреслюють, що стабільність і захист економічних інтересів на рівні підприємств є важливою складовою національної безпеки, оскільки здорове підприємницьке середовище сприяє стабільному розвитку економіки та зміцненню державної безпеки в цілому. Цей взаємозв'язок визначає необхідність зміцнення системи економічної безпеки підприємств як основного фактора забезпечення загальної стабільності національної економіки [1].

Нормативно-правове забезпечення національної економічної безпеки варто розуміти як сукупність документів, що регулюють взаємодію між суспільством, державними органами, окремими громадянами та суб'єктами господарювання. Усі ці нормативно-правові акти можна умовно поділити на чотири групи [2]:

1. Документи, що визначають правові основи економічної безпеки. Сюди належать кодекси та закони, які встановлюють загальні принципи економічної безпеки та механізми її забезпечення.

2. Документи, що регламентують галузеві аспекти безпеки. Ця група охоплює нормативні акти, що стосуються безпеки в конкретних галузях переробної промисловості, таких як харчова, текстильна, хімічна та інші.

3. Документи стратегічного характеру. Вони спрямовані на визначення довгострокових планів і стратегій, які забезпечують економічну безпеку на рівні держави та підтримують стабільність ключових секторів економіки.

4. Документи, орієнтовані на стійкий розвиток економіки та суспільства. До них належать політики, що сприяють соціальній, екологічній та економічній стійкості, підтримують інноваційний розвиток і впровадження нових технологій у виробничі процеси.

В. Ортинський зазначає, що система чинного законодавства, що регулює діяльність суб'єктів забезпечення економічної безпеки, є її ключовою складовою. У науковій правовій літературі

Конституція розглядається як основа всієї правової системи та слугує фундаментом для поточного законодавства. Вона об'єднує різні форми правових норм та надає їм узгодженості й спрямованості. Водночас роль Конституції у вирішенні конкретних питань не зменшується, а, навпаки, наголошується на важливості аналізу її норм для визначення загальних принципів, які слугують базою для подальшого регулювання [3].

У статті 13 Конституції України зазначено, що «держава забезпечує захист прав усіх суб'єктів господарювання» [4], це означає гарантії свободи підприємницької діяльності та права власності. Для переробних підприємств це відіграє роль захисту від таких порушень, як недобросовісна конкуренція чи неправомірне втручання у їхню діяльність.

У Господарському кодексі України можна знайти деталізацію правових засад функціонування економіки: у статті 10 та 48 Кодексу зазначено, що держава підтримує підприємництво, сприяє модернізації підприємств та створює умови для інвестицій у стратегічно важливі галузі [5]. Це твердження напряду стосується переробних підприємств, адже їх модернізація часто потребує залучення інвестицій через значні фінансові потреби.

Закон України «Про основи національної безпеки України» вказує на економічну безпеку як важливу складову національної безпеки. Відповідно до цього закону, захист стратегічних галузей економіки та підтримка їхньої стабільності є обов'язком держави [6]. Харчова промисловість чи енергетика, безпосередньо підпадають під цей захист, оскільки їхня діяльність критично важлива для забезпечення економічної незалежності країни.

Податковий кодекс України регулює фінансову діяльність підприємств та встановлює податкове навантаження на його суб'єкти. Хоча прозорість у податковій системі забезпечує стабільність бізнесу, для переробних підприємств надмірно високі податки можуть стати серйозним тягарем та обмежувати їхній розвиток. Однак, він також передбачає пільги для підприємств, для мотивації впровадження інновацій або працюють у критично важливих галузях [7].

Антимонопольний закон України, запобігає монополізації ринків та підтримує добросовісну конкуренцію [8]. В переробній галузі це означає правовий захист від дій, які можуть спотворювати ринок або створювати нерівні умови ведення бізнесу.

Інвестиційне законодавство України захищає права інвесторів та стимулює залучення іноземного капіталу [9]. Це важливо для компаній, які потребують оновлення технологій та впровадження сучасних виробничих ліній при відсутності необхідних для цього ресурсів.

Такі нормативно-правові документи також мають низку проблем. Наприклад, нестабільність законодавства та часті зміни створюють невизначеність для підприємств, що суттєво ускладнює їхнє довгострокове планування. Через те, що деяких норм та стандартів досить складно дотримуватися збільшується адміністративне навантаження на бізнес. Також, не варто нехтувати проблемою корупції, яка порушує існуючі закони та створює нові ризики для бізнесу.

Регуляція галузевих аспектів безпеки спрямована на контроль умов діяльності у певній галузі із врахуванням ризиків. Відповідні документи включають закони, підзаконні акти, державні стандарти, технічні регламенти, нормативно-технічну документацію, а також галузеві інструкції та методичні рекомендації. В цих документах адаптовано міжнародний досвід і рекомендації.

Стаття 13 Закону України «Про охорону праці» зобов'язує роботодавців забезпечити належний рівень безпеки робочого середовища. Це включає проведення інструктажів, періодичний технічний контроль обладнання та забезпечення працівників засобами індивідуального захисту [10]. Дотримання Закону України є важливим для підприємств, де використовуються обладнання, що потребує людського втручання та використовуються складні технологічні лінії. Порушення вимог охорони праці може призвести до аварій або травм, що негативно впливає як на мотивацію працівників, так і на імідж компанії загалом.

Закон України «Про стандартизацію» визначає порядок впровадження технічних регламентів і стандартів. Наприклад, для харчової промисловості система аналізу ризиків і контролю критичних точок — НАССР [11]. Ця система аналізу спрямована на підтримку якості продукції та захист прав споживачів. Підприємства, що займаються виробництвом та переробкою продуктів харчування безумовно повинні їх дотримуватися.

Перевагою правового забезпечення відповідних галузей економіки є стабільності та передбачуваності роботи підприємств. При дотриманні всіх вимог та законів підвищується рівень довіри з боку партнерів, інвесторів та споживачів, в свою чергу відповідність міжнародним екологічним стандартам дозволяє експортувати продукцію в країни ЄС та відкривати нові ринки збуту.

Окрім переваг, галузеві нормативні акти мають і недоліки, як-от складність та обсяг вимог, які підприємства повинні виконувати. Невеликі підприємства найбільше від цього страждають через суттєвий фінансовим тягар. Часті зміни в законодавстві або відсутність чіткості у формулюваннях можуть заважають впровадження цих стандартів.

Основу для формування довгострокової політики держави формують документи стратегічного характеру. Вони визначають пріоритети, цілі та механізми державного регулювання економіки.

Одним із ключових стратегічних документів є Стратегія сталого розвитку «Україна — 2030». Вона визначає орієнтири для розвитку національної економіки з урахуванням інноваційних, екологічних і соціальних аспектів. У цьому документі зазначено, що держава повинна створювати умови для модернізації промислових підприємств. Упровадження новітніх технологій і стимулювання експорту продукції з доданою вартістю є основними завданнями для підтримки цього переробного сектору [13]. Держава має підтримувати оновлення обладнання, створювати спеціальні програми фінансування та інтегрувати в міжнародні ланцюги постачання.

Закон України «Про засади внутрішньої та зовнішньої політики» визначає стратегічні пріоритети у сфері економіки та розвиток конкурентоспроможності національного виробництва. У цьому документі наголошується на необхідності захисту вітчизняних виробників від зовнішніх загроз і стимулювання їхньої діяльності [14]. Якщо переробні підприємства реалізують проекти, спрямовані на підвищення продуктивності або створення нових робочих місць, то за це передбачено отримання пільг та субсидій. Національна економічна стратегія до 2030 року підтримує стратегічно важливі галузі, таких як агропромисловий комплекс і енергетика [15]. Відповідно до цього українські переробні підприємства мають зосереджуватися на створенні товарів із доданою вартістю, купувати українське обладнання, сплачувати податки та створювати нові робочі місця. Одна вкладена гривня у роботу таких компаній створює близько 20 гривень у вигляді продукції, що свідчить про високу рентабельність такого підходу [16].

Перевагою стратегічних документів є їхній орієнтир на майбутнє. Вони показують підприємствам державні пріоритети та дають можливість планувати свою діяльність відповідно них.

Часто формулювання вимог мають загальний характер, без необхідної деталізації та не мають чітких механізмів їхньої реалізації. Хоча Національна економічна стратегія і визначає пріоритети для переробної промисловості, відсутність детального плану дій може знижувати ефективність виконання поставлених завдань. Через часті зміни політичного керівництва ці стратегії можуть залишатися лише декларативними, та не мають реального застосування на економіку.

Документи, орієнтовані на стійкий розвиток економіки спрямовані на досягнення балансу між економічним зростанням, захистом довкілля та підвищенням якості життя населення. Для підприємств ці документи створюють рамки для діяльності, стимулюють модернізацію виробництва та підвищення ефективності використання ресурсів.

Одним із найважливіших документів є Порядок денний ООН на період до 2030 року, який включає Цілі сталого розвитку (ЦСР). ЦСР 9 («Промисловість, інновації та інфраструктура») та ЦСР 12 («Відповідальне споживання і виробництво»). Його цілі передбачають впровадження екологічно чистих технологій, зменшення відходів та регулюють ефективне використання природних ресурсів [17]. Наприклад, підприємства можуть отримати міжнародну технічну допомогу для впровадження циркулярної економіки, як-от повторне використання матеріалів.

Українська стратегія «Екологічна безпека та адаптація до змін клімату до 2030 року» також спрямована на інтеграцію екологічних аспектів у всі галузі економіки. Вона визначає обов'язок у дотриманні норм щодо зменшення шкідливих викидів, утилізації відходів та використання відновлюваних джерел енергії. Такий підхід забезпечує стійкість виробництва та мінімізує ризики, пов'язані з екологічними катастрофами [18].

Закон України «Про основи державної політики у сфері енергозбереження» заохочує підприємства використовувати енергоефективні технології та надає податкові пільги та гранти на це [19]. Підприємства, які часто споживають велику кількість енергії, можуть запровадити енергозберігаючі рішення та суттєво скоротити свої витрати.

Ці документи стимулюють розвиток підприємств, які впроваджують інновації та дотримуються стандартів екології. Дотримання вимог відкриває доступ до нових ринків, особливо міжнародних, де екологічні стандарти є особливо важливими. Підприємства можуть зміцнити свою репутацію, ставши прикладом відповідального бізнесу. Це добре впливає на партнерські відносини та довіру споживачів.

Однак, впровадження екологічних стандартів та новітніх технологій потребує значних фінансових ресурсів, кваліфікованого персоналу та доступу до сучасного обладнання, що є складним завданням для малих і середніх підприємств. Також, надмірна регуляція може створювати адміністративні бар'єри, які ускладнюють діяльність підприємства.

Висновки та пропозиції. Правова база в Україні та цілому світі охоплює багато аспектів функціонування переробної промисловості. Вона включає економічні, екологічні, правові та соціальні норми. Існують документи, які можна умовно поділити на такі категорії: правові основи економічної безпеки, документи, що регламентують галузеві аспекти безпеки, документи стратегічного характеру, документи, орієнтовані на стійкий розвиток економіки та суспільства. Однак, наявність цих документів не виключає той факт, що вони можуть мати декларативний характер та мати недоліки в їх практичній реалізації.

Головним плюсом проаналізованих документів є їхній комплексний підхід до вирішення більшості проблем, які існують у переробній галузі. Вони сприяють доступу до пільг, державних програм підтримки та грантів, стимулюють інноваційну діяльність та регулюють дотримання підприємствами екологічних стандартів.

Однак, недостатній рівень фінансування державних ініціатив, бюрократія та відсутність чіткого механізму впровадження деяких норм є суттєвими недоліками цих актів, особливо для малих і середніх підприємств, які не завжди мають достатнього ресурсу для виконання вимог цих документів. Також, через часту зміну політичного становища в Україні стабільність правового регулювання може перешкоджати плануванню в довгостроковій перспективі.

Щоб підвищити ефективність державного регулювання економічної безпеки переробної галузі пропонуються такі покращення:

1. Забезпечення стабільності законодавчої бази. Варто уникати частих змін у основних документах, щоб підприємства мали змогу планувати свою діяльність у довгостроковій перспективі.
2. Розробка чітких механізмів реалізації стратегій. Ключові документи мають містити план їх реалізації, що включає терміни, відповідальні структури та інформація про фінансування.
3. Підтримка підприємств малого і середнього розміру. Держава повинна забезпечити кращий доступ до фінансових і технічних ресурсів для підприємств різного розміру.
4. Поглиблення міжнародного співробітництва. Для фінансування модернізації переробної промисловості Україна має активніше залучати зовнішні інвестиції.
5. Проведення освітніх та інформаційних кампаній. Підприємства мають бути забезпечені актуальною інформацією про можливості існуючих нормативно-правових актів, а також інструкції щодо їхньої реалізації.

Таким чином, забезпечення економічної безпеки переробних підприємств залежить від адаптації нормативно-правової бази до сучасних умов і суттєвої підтримки та регуляції з боку держави. Лише при системному підході можливо забезпечити сприятливі умови для розвитку переробної галузі, яка є невід'ємною складовою економічної стабільності країни.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Нестеренко, С. А., & Бочарова, Н. О. (2015). Економічна безпека підприємств в системі національної безпеки країни. *Науковий вісник Херсонського державного університету*, 13(3), 88–91. [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2015_13\(3\)_24](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2015_13(3)_24)
2. Павліченко, Є., & Гузенко, О. (2020). Нормативно-правове регулювання економічної безпеки України. *Entrepreneurship, Economy and Law*, (7), 169–174. <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2020.7.29>
3. Ортинський, В. (2016). Аналіз нормативно-правової основи забезпечення економічної безпеки. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*, (855), 4–12. http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnulpurn_2016_855_3
4. Конституція України, № 254к/96-ВР (2020) (Україна). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр#Text>
5. Господарський кодекс України, Кодекс України № 436-IV (2024) (Україна). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
6. Про основи національної безпеки України, Закон України № 964-IV (2018) (Україна). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/964-15#Text>
7. Податковий кодекс України, Кодекс України № 2755-VI (2024) (Україна). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

8. Про Антимонопольний комітет України, Закон України № 3659-XII (2024) (Україна). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3659-12#Text>
9. Про інвестиційну діяльність, Закон України № 1560-XII (2022) (Україна). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text>
10. Про охорону праці, Закон України № 2694-XII (2024) (Україна). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12#Text>
11. Про стандартизацію, Закон України № 1315-VII (2022) (Україна). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1315-18#Text>
12. Про охорону навколишнього природного середовища, Закон України № 1264-XII (2024) (Україна). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12#Text>
13. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року, Указ Президента України № 722/2019 (2019) (Україна). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>
14. Про засади внутрішньої і зовнішньої політики, Закон України № 2411-VI (2023) (Україна). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2411-17#Text>
15. Про затвердження Національної економічної стратегії на період до 2030 року, Постанова Кабінету Міністрів України № 179 (2023) (Україна). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/179-2021-p#Text>
16. *Переробні підприємства, які отримали грант від держави на розвиток, сплатили у 2023 році понад 1 мільярд гривень податків.* (2024, 4 лютого). Урядовий портал. <https://www.kmu.gov.ua/news/pererobni-pidpriemstva-iaki-otrymaly-hrant-vid-derzhavy-na-rozvytok-splatyly-u-2023-rotsi-ponad-1-miliard-hryven-podatkov>
17. Перетворення нашого світу: Порядок денний у сфері сталого розвитку до 2030 року, Резолюція, прийнята Генеральною Асамблеєю 25 вересня 2015 року № 70/1 (2015). <https://www.undp.org/uk/ukraine/publications/peretvorennya-nashoho-svitu-poryadok-dennyy-u-sferi-staloho-rozvytku-do-2030-roku>
18. Про схвалення Стратегії екологічної безпеки та адаптації до зміни клімату на період до 2030 року, Розпорядження Кабінету Міністрів України № 1363-р (2021) (Україна). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1363-2021-p#Text>
19. Про енергозбереження, Закон України № 74/94-ВР (2021) (Україна). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74/94-vr#Text>

REFERENCES

1. Nesterenko, S. A., & Bocharova, N. O. (2015). Ekonomichna bezpeka pidpriemstv v systemi natsionalnoi bezpeky krainy. Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnogo universytetu, 13(3), Pp. 88–91. [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhd_en_2015_13\(3\)_24](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhd_en_2015_13(3)_24)
2. Pavlichenko, Ye., & Huzenko, O. (2020). Normatyvno-pravove rehuliuвання ekonomichnoi bezpeky Ukrainy. Entrepreneurship, Economy and Law, (7), Pp. 169–174. <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2020.7.29>
3. Ortynskiy, V. (2016). Analiz normatyvno-pravovoi osnovy zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky. Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lvivska politehnika», (855), Pp. 4–12. http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnulpurn_2016_855_3
4. Konstytutsiia Ukrainy, Vol. 254k/96-VR (2020) (Ukraine). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vr#Text>
5. Hospodarskyi kodeks Ukrainy, Kodeks Ukrainy № 436-IV (2024) (Ukraine). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
6. Pro osnovy natsionalnoi bezpeky Ukrainy, Zakon Ukrainy № 964-IV (2018) (Ukraine). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/964-15#Text>
7. Podatkovyi kodeks Ukrainy, Kodeks Ukrainy № 2755-VI (2024) (Ukraine). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
8. Pro Antymonopolnyi komitet Ukrainy, Zakon Ukrainy № 3659-XII (2024) (Ukraine). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3659-12#Text>
9. Pro investytsiinu diialnist, Zakon Ukrainy № 1560-XII (2022) (Ukraine). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text>
10. Pro okhoronu pratsi, Zakon Ukrainy № 2694-XII (2024) (Ukraine). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12#Text>

11. Pro standartyzatsiiu, Zakon Ukrainy № 1315-VII (2022) (Ukraine). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1315-18#Text>
12. Pro okhoronu navkolyshnoho pryrodnoho seredovyshcha, Zakon Ukrainy № 1264-XII (2024) (Ukraine). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12#Text>
13. Pro Tsili staloho rozvytku Ukrainy na period do 2030 roku, Ukaz Prezydenta Ukrainy № 722/2019 (2019) (Ukraine). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>
14. Pro zasady vnutrishnoi i zovnishnoi polityky, Zakon Ukrainy № 2411-VI (2023) (Ukraine). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2411-17#Text>
15. Pro zatverdzhennia Natsionalnoi ekonomichnoi stratehii na period do 2030 roku, Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy № 179 (2023) (Ukraine). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/179-2021-p#Text>
16. Pererobni pidpryiemstva, yaki otrymaly hrant vid derzhavy na rozvytok, splatyly u 2023 rotsi ponad 1 miliard hryven podatkov. (2024, 4 liutoho). Uriadovyi portal. <https://www.kmu.gov.ua/news/pererobni-pidpryiemstva-iaki-otrymaly-hrant-vid-derzhavy-na-rozvytok-splatyly-u-2023-rotsi-ponad-1-miliard-hryven-podatkov>.
17. Peretvorennia nashoho svitu: Poriadok denniy u sferi staloho rozvytku do 2030 roku, Rezo-liutsiia, pryiniata Heneralnoi Asambleiei 25 veresnia 2015 roku № 70/1 (2015). <https://www.undp.org/uk/ukraine/publications/peretvorennia-nashoho-svitu-poryadok-denniy-u-sferi-staloho-rozvytku-do-2030-roku>
18. Pro skhvalennia Stratehii ekolohichnoi bezpeky ta adaptatsii do zminy klimatu na period do 2030 roku, Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy № 1363-r (2021) (Ukraine). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1363-2021-r#Text>
19. Pro enerhozberezhennia, Zakon Ukrainy № 74/94-VR (2021) (Ukraine). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74/94-vr#Text>

Feniy N. S. ANALYSIS OF REGULATORY AND LEGAL DOCUMENTS IN ENSURING THE ECONOMIC SECURITY OF PROCESSING ENTERPRISES

The article analyzes the regulatory and legal documents that regulate the economic security of processing enterprises in Ukraine. The importance of ensuring the economic security of enterprises for the stable economic development of the state and the role of state regulation of the processing industry is highlighted.

Such documents as the Constitution of Ukraine, the Economic and Tax Codes, as well as laws regulating the sphere of labor protection, standardization and ecology are analyzed. The impact of these documents on the role of the state in ensuring the sustainable development of enterprises, the quality and complexity of their implementation in practice are determined.

The role of such strategic documents as the National Economic Strategy until 2030 and the UN Sustainable Development Goals is considered. They contribute to the formation of an institutional environment for the active implementation of innovative processes at enterprises.

The advantages and disadvantages of legal documents are identified. The main advantages are: their comprehensive approach to solve the problems, creating better access to benefits, state support programs and grants, stimulating innovative activity and supporting environmental standards. Insufficient level of financing of state initiatives, bureaucracy, lack of a clear mechanism for implementing some norms, frequent changes in the political situation, lack of resources in some enterprises to implement documents in their processes are significant shortcomings of these acts.

The following improvements are proposed: ensuring the stability of the legislative framework, developing clear mechanisms for implementing strategies, supporting small and medium-sized enterprises, developing international cooperation, and conducting educational and information campaigns.

It is established that to ensure sustainable development, the process of implementing reforms should be comprehensive, taking into account all the specifics of the industry. Also, the article provides recommendations for increasing the effectiveness of legal regulation, including ensuring the stability of the legislative framework, developing clear mechanisms for implementing strategies, and supporting small and medium-sized enterprises.

Keywords: *economic security, legal framework, processing enterprises, state regulation, legal regulation, national economic security, legislative framework.*